

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/116/2018
Identifikačné číslo spisu:	4111221525
Dátum vydania rozhodnutia:	13.08.2019
Meno a priezvisko:	JUDr. Ján Gandžala
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:4111221525.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne J. A., trvalým pobytom v J., zastúpenej Advokátskou kanceláriou Petruška & partners s.r.o., so sídlom v Nitre, Kupecká 18, IČO: 47 254 882, proti žalovanej Fakultnej nemocnici Nitra, so sídlom v Nitre, Špitálska 6, IČO: 17 336 007, za účasti intervenienta na strane žalovanej KOMUNÁLNA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group, so sídlom v Bratislave, Štefánikova 17, IČO: 31 595 545, o náhradu škody, vedenom na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 12C/144/2011, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Nitre zo 16. novembra 2016 sp. zn. 9Co/929/2015, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Nitre zo 16. novembra 2016 sp. zn. 9Co/929/2015 a rozsudok Okresného súdu Nitra zo 6. júla 2015 č.k. 12C/144/2011-295 z r u š u j e a vec vracia Okresnému súdu Nitra na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1.1. Okresný súd Nitra (ďalej len „súd prvej inštancie“ event. „prvoinštančný súd“) rozsudkom zo 6. júla 2015 č.k. 12C/144/2011-295 žalobu žalobkyne zamietol (prvý výrok). Žalovanému náhradu trov konania nepriznal (druhý výrok). Žalobkyni uložil povinnosť zaplatiť intervenientovi na strane žalovanej (v tej dobe vystupujúcemu v procesnom postavení vedľajšieho účastníka na strane žalovanej - poznámka dovolacieho súdu) náhradu trov konania vo výške 2.217,31 Eur, v lehote troch dní od právoplatnosti rozsudku (tretí výrok), a zároveň uložil žalovanej povinnosť zaplatiť na účet Okresného súdu Nitra trovy konania štátu vo výške 617,52 Eur, v lehote troch dní od právoplatnosti rozsudku (štvrtý výrok).

1.2. V úvode odôvodnenia rozhodnutia súd prvej inštancie konštatoval, že žalobkyňa sa po viacerých zmenách žalobného návrhu domáhala zaplata sumy 300 000 Eur z titulu nemajetkovej ujmy a sumy 23.945,76 Eur z titulu zvýšenia náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia. Žalobu odôvodnila tým, že dňa 17. júla 2008 sa stala účastníčkou vážnej dopravnej nehody. Utrpela niekoľko vážnych zranení tváre, hlavy, rúk, nôh. Najzávažnejšie bolo poranenie krčnej chrbtice, ktoré ju pripútalo na invalidný vozík, po nehode ostala ochrnutá. Jej život sa zásadne zmenil, nedokáže si zabezpečiť kompletnú starostlivosť ani o seba, je vylúčená z akýchkoľvek fyzických aktivít. Po prevoze do nemocnice (Fakultnej nemocnice Nitra, ktorá je v tomto spore žalovaná - poznámka dovolacieho súdu) mala krčnú chrbticu nepoškodenú, na druhý deň ráno už bola krčná chrbtica zlomená, a preto sa domnieva, že toto

poškodenie krčnej chrbtice nastalo v nemocnici.

1.3. V ďalšej časti odôvodnenia rozhodnutia súd prvej inštancie poukázal na vyjadrenia strán sporu a na vykonané dokazovanie, a i na skutočnosť, že intervenient na strane žalovanej vzniesol voči uplatňovaným nárokom žalobkyne námietku premlčania.

1.4. Vo vzťahu k nároku žalobkyne týkajúceho sa uplatneného zvýšenia náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia (o 20 %) vo výške 23.945,76 Eur súd prvej inštancie konštatoval, že žalobkyňa „sa dozvedela o škode určitého rozsahu z lekárskeho posudku zo dňa 15.07.2009, a o tom, kto za škodu zodpovedá vedela v čase, keď si porovnávala CT vyšetrenia, čo bolo po dopravnej nehode zo 17.07.2008. Subjektívna dvojročná premlčacia doba začala žalobkyni plynúť najneskôr od dátumu vypracovania lekárskeho posudku od 15.07.2009, kedy s istotou už vedela o tom, kto jej škodu spôsobil a vedela aj o výške škody, a teda uplynula jej najneskôr dňom 15.07.2011, pričom žalobu podala na súd až 04.09.2012, teda po uplynutí dvojročnej subjektívnej premlčacej lehoty. Preto súd jej nárok na zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia o 20 % považoval za premlčaný.“ V súvislosti s týmto nárokom zároveň konštatoval, že aj keby tento jej nárok premlčaný nebol, žalobe ohľadom tohto nároku by nevyhovelo, pretože v spore nebolo preukázané zavinenie a porušenie povinnosti žalovanej. V tejto súvislosti poukázal na to, že na posúdenie otázky odborného charakteru, čo bolo príčinou poškodenia zdravia žalobkyne ustanovil znalca J., ktorý vo svojom znaleckom posudku č. 913766-15/13 „jednoznačne vyslovil záver, že v prípade diagnostiky a liečby poranenia u žalobkyne neboli zistené nesprávne postupy žalovanej a je veľmi vysoko pravdepodobné, že ku kritickému poraneniu miechy v oblasti 4.krčného stavca došlo hneď počas úrazového mechanizmu pri dopravnej nehode, k zmene postavenia poraneného 4.krčného stavca nedošlo nesprávnou manipuláciou so žalobkyňou, prípadne pre nepoužitie fixačných stabilizátorov.“

1.5. V súvislosti so zamietnutím žaloby žalobkyne ohľadom nároku týkajúceho nároku na náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 300 000 Eur súd prvej inštancie uviedol, že právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa ustanovenia § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka a nároky na náhradu škody na zdraví podľa ustanovenia § 444 ods. 1 Občianskeho zákonníka „sú samostatné právne prostriedky ochrany fyzickej osoby a preto ich nie je možné uplatňovať na základe totožných skutkových tvrdení.“ Keďže žalobkyňa sa domáhala nároku na náhradu nemajetkovej ujmy na základe tých istých skutkových okolností, na základe ktorých si uplatňovala i nárok na náhradu škody na zdraví z titulu bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia, išlo o duplicitné uplatnenie nárokov, ktoré nie je možné. Preto jej žalobu i ohľadom tohto uplatňovaného nároku zamietol. Keďže intervenient žalovanej vzniesol námietku premlčania i ohľadom tohto nároku, prvoinštančný súd sa zaoberal i týmto aspektom, pričom primárne riešil otázku, či takýto nárok podlieha inštitútu premlčania, a sekundárne, či tento konkrétny uplatnený nárok je premlčaný. Dospel k záveru, že napriek tomu, že ide o satisfakciu v oblasti nemateriálnych osobnostných práv, jej vyjadrenie peňažným ekvivalentom spôsobuje, že ide o osobné právo majetkovej povahy a ak obsahom tohto nároku je požiadavka na zaplatenie peňažnej sumy, potom princíp právnej istoty vylučuje, aby plynutiu času neboli priznané žiadne právne účinky, a teda i nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podlieha premlčaniu. Po vyriešení tejto primárnej otázky následne konštatoval, že k poškodeniu zdravia u žalobkyne došlo pri dopravnej nehode dňa 17. júla 2008. Ak malo dôjsť k neoprávnenému zásahu do jej osobnostných práv zo strany žalovanej, stalo by sa tak (podľa tvrdenia žalobkyne) v noci zo 17. júla 2008 na 18. júla 2008, a od tohto dátumu, teda odo dňa nasledujúceho po druhom CT vyšetrení si mohla po prvý raz uplatniť právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch v lehote troch rokov (§ 101 Občianskeho zákonníka) do 18. júla 2011, čo urobila len v časti tohto nároku týkajúcej sa zaplatenia sumy 50 000 Eur, avšak zastávajúcu časť tohto nároku vo výške 250 000 Eur si uplatnila až dňa 04. septembra 2012, t.j. po uplynutí premlčacej lehoty a teda jej nárok v časti uplatnenej nemajetkovej ujmy vo výške 250.000 Eur je premlčaný.

1.6. Z uvedených dôvodov preto súd prvej inštancie žalobu žalobkyne v celom rozsahu (v rozsahu obidvoch uplatňovaných nárokov) zamietol.

2.1. Krajský súd v Nitre (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom zo 16. novembra 2016 sp. zn. 9Co/929/2015 na základe odvolania žalobkyne rozsudok súdu prvej inštancie v celom rozsahu potvrdil (prvý výrok). Žalovanému a intervenientovi na strane žalovaného nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania (druhý výrok).

2.2. Odvolací súd v odôvodnení rozhodnutia uviedol, že súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav

a vyvodil z neho správny právny záver o nedôvodnosti uplatňovaných nárokov žalobkyne. Svoje rozhodnutie riadne odôvodnil, pričom sa vysporiadal so všetkými právne relevantnými skutočnosťami a preto jeho rozhodnutie podľa ustanovenia § 387 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „CSP“) potvrdil.

2.3. V súvislosti s argumentáciou žalobkyne uvedenou v odvolaní na zdôraznenie správnosti odvolaním napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolací súd uviedol, že je nepochybné, že intervenient na strane žalovanej na pojednávaní na prvoinštančnom súde dňa 04. februára 2015 vzniesol námietku premlčania vo vzťahu k obidvom žalobkyňou uplatneným nárokom a žalobu žalobkyne žiadal z titulu premlčania nárokov zamietnuť. Žalobkyňou v odvolaní namietaná skutočnosť, že o vznesenej námietke premlčania nemala vedomosť a preto sa k tejto nemohla vyjadriť, nemala za následok porušenie práva žalobkyne na spravodlivý proces. Z obsahu spisu je zrejmé, že žalobkyňa bola na termín pojednávania dňa 04. februára 2015 riadne predvolaná. Svoju neúčast' na tomto pojednávaní telefonicky ospravedlnila dňa 03. februára 2015 a žiadala pojednávanie odročiť z dôvodu, že si našla právneho zástupcu, ktorý nemá naštudovaný spis. Pokiaľ súd prvej inštancie, napriek ospravedlneniu žalobkyne a jej žiadosti o odročenie pojednávania dňa 04. februára 2015 pojednával v neprítomnosti žalobkyne (v súlade s v tej dobe platným ustanovením § 101 ods. 2 zák. č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších právnych predpisov - ďalej aj „O.s.p.“), nedošlo k porušeniu jej práva na spravodlivý súdny proces. V tejto súvislosti odvolací súd poukázal na konkrétne okolnosti spočívajúce v tom, že predvolanie na uvedené pojednávanie na súde prvej inštancie (dňa 04. februára 2015 o 13.00 hodine) prevzal vtedajší právny zástupca žalobkyne 19. novembra 2014. Toho istého dňa bolo súdu prvej inštancie doručené oznámenie o odvolaní plnomocenstva zo strany žalobkyne jej vtedajšiemu právnickému zástupcovi (advokátovi JUDr. Pavlovi Gráčíkovi, so sídlom v Nitre, Farská 40). Vzhľadom na túto skutočnosť súd prvej inštancie predvolanie na uvedený termín pojednávania doručoval i priamo žalobkyni, ktorá ho prevzala dňa 08. januára 2015. Žalobkyňa až 03. februára 2015 oznámila, že si našla právneho zástupcu (bez jeho bližšej špecifikácie), ktorý si potrebuje naštudovať spis, a z tohto dôvodu žiadala pojednávanie konané dňa 04. februára 2015 odročiť. Skutočnosti vyplývajúce z obsahu ospravedlnenia z pojednávania však súdu nepreukázala a ani následne súdu prvej inštancie nepredložila konkrétne splnomocnenie na jej zastupovanie. Na základe toho odvolací súd (zhodne so súdom prvej inštancie) dospel k záveru, že samotné oznámenie žalobkyne, že si našla právneho zástupcu, bez ďalšieho nezakladá dôvod pre odročenie pojednávania. Odvolací súd v tejto súvislosti ďalej uviedol, že bez opomenutia nemožno ponechať ani skutočnosť, že o uvedenom termíne pojednávania mala žalobkyňa vedomosť už dňa 08. januára 2015, kedy osobne prevzala predvolanie na pojednávanie, napriek tejto skutočnosti požiadala o odročenie pojednávania až deň pred predmetným termínom pojednávania, čo odôvodňuje záver, že o odročenie uvedeného pojednávania žalobkyňa nepožiadala včas. Na základe všetkých týchto okolností dospel odvolací súd k záveru, že súd prvej inštancie nepochybil, keď vec dňa 04. februára 2015 prejednal bez účasti žalobkyne. Ďalej odvolací súd konštatoval, že súd prvej inštancie sa nedopustil procesného pochybenia ani v prípade prejednania veci v neprítomnosti žalobkyne na pojednávaní dňa 15. júna 2015. Žalobkyňa neúčast' na tomto pojednávaní ospravedlnila podaním doručeným súdu prvej inštancie dňa 10. júna 2015, v ktorom zároveň žiadala toto pojednávanie odročiť. Ako dôvod ospravedlnenia svojej neúčasti uviedla zdravotné dôvody s tým, že lekársky nález doloží dodatočne. I keď z okolností tejto veci je bezpochyby, že žalobkyňa trpí vážnymi zdravotnými problémami, k žiadosti o odročenie pojednávania nedoložila vyjadrenie lekára, že jej aktuálny zdravotný stav jej neumožňuje účasť na tomto pojednávaní, t.j., že nie je schopná bez ohrozenia života alebo závažného zhoršenia zdravotného stavu sa zúčastniť pojednávania, tak ako to predpokladalo v tej dobe platné ustanovenie § 119 ods. 3 O.s.p.. S poukazom na uvedené skutočnosti potom nemožno súhlasiť s argumentáciou žalobkyne, že postupom súdu prvej inštancie, ktorý vec prejednal v jej neprítomnosti, došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý súdny proces. V súvislosti s odvolacou námietkou žalobkyne, že z dôvodu nevedomosti o vznesenej námietke premlčania k tejto nemohla zaujať stanovisko, odvolací súd uviedol, že povinnosťou súdu je vždy na vznesenú námietku premlčania prihliadať, pričom ustálenie záveru súdu o dôvodnosti vznesenej námietky premlčania má za následok to, že súd nemôže oprávnenej osobe právo (nárok) priznať. Na povinnosť súdu prihliadať na vznesenú námietku premlčania pritom nemá vplyv skutočnosť, či sa druhá strana sporu k tejto námietke vyjadrí alebo nevyjadrí. Skutočnosť, že prvoinštančný súd námietku premlčania vznesenú intervenientom na strane žalovanej vyhodnotil za dôvodnú, neznamená porušenie práva žalobkyne na spravodlivý súdny proces. Do práva na spravodlivý

proces nepatrí právo strany, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV. ÚS 252/04), ani právo na to, aby bola strana sporu pred všeobecným súdom úspešná, teda, aby sa rozhodlo v súlade s jej požiadavkami (I. ÚS 50/04).

2.4. Pri rozhodovaní o trovách odvolacieho konania vychádzal odvolací súd ustanovenia § 396 ods. 1 s použitím § 255 ods. 1 CSP a keďže žalovanej i intervenientovi na jej strane žiadne trovy odvolacieho konania nevznikli, aplikujúc článok 17 Základných princípov Civilného sporového poriadku rozhodol, že im nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

3.1. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie, v ktorom žiadala, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu i rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

3.2. Prípustnosť dovolania odôvodnila poukazom na ustanovenie § 420 ods. 1 písm. f/ a ustanovenie § 421 CSP.

3.3. V súvislosti uplatnením prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 420 ods. 1 písm. f/ CSP dovolateľka namietala, že postupom súdu prvej inštancie jej bola „odňatá možnosť konať pred súdom“, pretože napriek tomu, že svoju neúčast' na pojednávaníach dňa 04. februára 2015 a dňa 15. júna 2015 ospravedlnila a uvedené pojednávania žiadala odročiť, súd prvej inštancie jej nevyhovel a pojednával v jej neprítomnosti. Vzhľadom na svoju neúčast' na pojednávaníach nemala vedomosť o skutočnosti, že intervenient na strane žalovanej vzniesol námietku premĺčania, a preto sa k nej nemohla vyjadriť. V ďalšej časti odôvodnenia dovolania dovolateľka poukázala na konkrétne skutočnosti, pre ktoré žiadala pojednávania na súde prvej inštancie konané dňa 4. februára 2015 a dňa 15. júna 2015 odročiť. Konštatovala, že ak súd prvej inštancie dospel k záveru, že nie je dôvod na odročenie uvedených pojednávaní, mal ju informovať, že pojednávania nebudú odročené, čo však súd prvej inštancie neurobil. Tým jej odňal možnosť konať pred súdom a porušil jej základné ústavné právo na súdnu ochranu a spravodlivý proces.

3.4. V súvislosti uplatnením prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 421 CSP dovolateľka namietala, bližšie nešpecifikovaný „odklon od ustálenej rozhodovacej praxe“, ktorý mal spočívať v tom, že „súd prvej inštancie i odvolací súd sa nedostatočným spôsobom vysporiadali s námietkou premĺčania“ vznesenou intervenientom na strane žalovanej, „ku ktorej nemali prihliadať, nakoľko je v rozpore s dobrými mravmi.“ Z toho možno vyvodíť, že v tomto prípade de facto uplatnila prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 421 písm. a/ CSP.

4. Žalovaná a intervenient na strane žalovanej sa k dovolaniu žalobkyne nevyjadrili.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ event. „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala strana sporu v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky odvolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalovanej je prípustné a dôvodné, a preto dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu i rozsudok prvoinštančného súdu zrušil (§ 449 ods. 1, 2 CSP) a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

6. Z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP vyplýva, že dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 1 CSP).

7. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na

neustrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

8.1. Z vyššie uvedeného odôvodnenia vyplýva, že dovolateľka prípustnosť dovolania uplatneného podľa ustanovenia § 420 ods. 1 písm. f/ CSP odôvodnila argumentáciou, že k porušeniu jej práva na spravodlivý proces došlo tým, že súd prvej inštancie pojednával v dňoch 4. februára 2015 a 15. júna 2015 napriek tomu, že svoju neúčasť na týchto pojednávaniach ospravedlnila a uvedené pojednávania žiadala odročiť. V tejto súvislosti dovolací súd poukazuje na to, že v dobe uvedených pojednávanií platila pôvodná procesnoprávna úprava - zák. č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších právnych predpisov (ďalej len „O.s.p.“), kde v ustanovení § 119 ods. 1 bolo upravené, že pojednávanie sa môže odročiť len z dôležitých dôvodov.

8.2. Z obsahu spisu vyplýva, že žalobkyni (dovolateľke) bolo predvolanie na pojednávanie konané na súde prvej inštancie dňa 4. februára 2015 doručené dňa 8. januára 2015 (po tom, ako jej pôvodnému právnenému zástupcovi bolo predvolanie na toto pojednávanie doručené dňa 19.11.2014 a následne bolo prvoinštančnému súdu oznámené, že zo strany žalobkyne došlo k odvolaniu predmetného splnomocnenia). Z úradného záznamu (č.l. 231 spisu) vyplýva, že o odročenie tohto pojednávania požiadala telefonicky až dňa 3.2.2015 (t.j. deň pred uvedeným pojednávaním), pričom dôvodom tejto žiadosti o odročenie pojednávania mala byť skutočnosť, že si našla bližšie nešpecifikovaného „právneho zástupcu, ktorý nemá nastudovaný spis“. Keďže žalobkyňa (dovolateľka) mala od odvolania pôvodného splnomocnenia na zastupovanie dostatočný časový priestor na zabezpečenie si adekvátneho právneho zastúpenia, neboli splnené podmienky na to, aby prvoinštančný súd akceptoval jej žiadosť o odročenie tohto pojednávania. Dovolací súd v súvislosti s tým, že súd prvej inštancie neakceptoval žiadosť žalobkyne (dovolateľky) o odročenie tohto pojednávania teda konštatuje, že v tomto prípade nedošlo z jeho strany k porušeniu jej práva na spravodlivý proces.

8.3. Odročenie pojednávania súdu prvej inštancie vytyčeného na deň 15. júna 2015 žiadala žalobkyňa (dovolateľka) „zo zdravotných dôvodov“. Z ustanovenia § 119 ods. 3 O.s.p. vyplývalo, že ak je dôvodom na odročenie pojednávania zdravotný stav účastníka alebo jeho zástupcu, návrh na odročenie pojednávania musí obsahovať aj vyjadrenie ošetrojúceho lekára, že zdravotný stav účastníka alebo jeho zástupcu neumožňuje účasť na pojednávaní. Za takéto vyjadrenie sa považovalo vyjadrenie ošetrojúceho lekára, že účastník alebo jeho zástupca nie je schopný bez ohrozenia života alebo závažného zhoršenia zdravotného stavu sa zúčastniť pojednávania. Žalobkyňa (dovolateľka) však žiadne takéto relevantné vyjadrenie ošetrojúceho lekára k žiadosti o odročenie pojednávania nepripojila, a napriek tomu, že v žiadosti o odročenie tohto pojednávania uviedla že „lekársky nález doložím dodatočne“, neurobila to ani dodatočne. Dovolací súd preto i v súvislosti s týmto neakceptovaním žiadosti žalobkyne (dovolateľky) o odročenie uvedeného pojednávania konštatuje, že zo strany súdu prvej inštancie nedošlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces.

8.4. K argumentácii dovolateľky, že ak súd prvej inštancie dospel k záveru, že nie je dôvod na odročenie uvedených pojednávanií, mal ju informovať, že pojednávania nebudú odročené, čo však súd prvej inštancie neurobil, čím jej odňal možnosť konať pred súdom a porušil jej základné ústavné právo na súdnu ochranu a spravodlivý proces, dovolací súd uvádza, že v ustanovení § 119 ods. 2 O.s.p. bol uvedený demonštratívny výpočet náležitosti návrhu (žiadosti) o odročenie pojednávania. Okrem iného sa vyžadovalo, aby ak je to možné, bola v návrhu (žiadosti) o odročenie pojednávania uvedená elektronická adresa, číslo telefaxu alebo telefónu, na ktoré súd bezodkladne oznámi, ako návrh posúdil. Výkladom tohto ustanovenia v spojení s ustanovením § 119 ods. 4 O.s.p. možno vyvodiť procesný postup súdu, ktorému bol takýto návrh o odročenie pojednávania doručený. V prípade, ak súd dospel k záveru, že

existuje dôležitý dôvod na odročenie pojednávania, bez zbytočného odkladu mal informovať tých, ktorí boli predvolaní alebo upovedomení (§ 119 ods. 4 O.s.p.), a v opačnom prípade, teda, ak dospel k záveru, že neexistuje dôležitý dôvod na odročenie pojednávania a teda v pôvodne určený deň mienil pojednávať, v zmysle § 119 ods. 2 písm. c/ O.s.p. strane sporu, ktorá bola navrhovateľom odročenia pojednávania mal bezodkladne oznámiť, ako tento jej návrh posúdil, samozrejme za podmienky, ak návrh o odročenie pojednávania obsahoval uvedenie elektronickej adresy, číslo telefaxu alebo telefónu, na ktoré môže toto oznámenie urobiť. V prejednávanej veci žalobkyňa (dovolateľka) v žiadnej z uvedených žiadostí o odročenie pojednávania neuviedla náležitosti špecifikované v ustanovení § 119 ods. 2 písm. c/ O.s.p. (t.j. elektronicкую adresu, číslo telefaxu alebo telefónu, na ktoré jej súd prvej inštancie mohol bezodkladne oznámiť, ako jej návrhy o odročenie pojednávania posúdil) a teda sama vytvorila situáciu, že súd prvej inštancie (vzhľadom na časovú tieseň) objektívne nemal možnosť operatívnym spôsobom ju včas informovať o tom, že jej návrhy (žiadosti) o odročenie predmetných pojednávania neakceptuje. Vzhľadom na uvedené skutočnosti preto možno konštatovať, že skutočnosť, že súd prvej inštancie žalobkyni (dovolateľke) neoznámil, že jej návrhy o odročenie predmetných pojednávania neakceptuje nemožno považovať za taký procesný postup, v dôsledku ktorého by došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces.

9. Z vyššie uvedeného odôvodnenia vyplýva, že súd prvej inštancie tým, že neakceptoval žiadosť žalobkyne (dovolateľky) o odročenie pojednávania vytýčeného na deň 15. júna 2015 a v tento deň vo veci (v jej neprítomnosti) pojednával, neporušil jej právo na spravodlivý proces. Z hľadiska ochrany jej práva na spravodlivý proces je však zásadne to, že na záver tohto pojednávania uznesením vyhlásil dokazovanie za skončené a následne vyhláseným uznesením odročil pojednávanie za účelom vyhlásenia rozsudku na deň 6. júla 2015 (o 8,30 hod.) s tým, že konštatoval, že „prítomný berú termín vyhlásenia rozsudku na vedomie“. Zo zápisnice z tohto pojednávania vyplýva, že sa na ňom zúčastnila žalovaná (resp. jej poverená zamestnankyňa) a právny zástupca intervenienta na strane žalovanej (v tej dobe - vedľajšieho účastníka na strane žalovanej). Z obsahu spisu nevyplyva, že by žalobkyňa (ktorá sa uvedeného pojednávania nezúčastnila) bola súdom prvej inštancie relevantným spôsobom oboznámená s termínom vyhlásenia rozsudku. Z toho možno vyvodit' jediný logický záver, že žalobkyňa o vyhlásení rozsudku prvoinštančného súdu dňa 6. júla 2015 nemala vedomosť.

10. Podľa v dobe vyhlásenia rozsudku súdu prvej inštancie platného ustanovenia § 156 ods. 1 O.s.p., rozsudok sa vyhlasuje vždy verejne; vyhlasuje ho predseda senátu alebo samosudca v mene Slovenskej republiky. Uvedie pritom výrok rozsudku spolu s odôvodnením a poučením o odvolaní a o možnosti výkonu rozhodnutia. Podľa odseku 2 uvedeného ustanovenia, rozsudok sa vyhlasuje spravidla hneď po skončení konania, ktoré rozsudku predchádzalo. Ak to nie je možné, súd na vyhlásenie rozsudku odročí pojednávanie najdlhšie na tri týždne; v takom prípade súd doručí rozsudok prítomným účastníkom hneď po pojednávaní, na ktorom bol rozsudok vyhlásený, a neprítomným účastníkom ho odošle najneskôr do troch dní.

11. Citované procesnoprávne ustanovenia vychádzali (rovnako ako aktuálne platné ustanovenia § 219 ods. 1 a 2 CSP) z jedného zo základných princípov súdneho konania, a to z princípu verejnosti súdneho konania. Dodržiavanie tohto princípu realizuje transparentnosť výkonu spravodlivosti, a prispieva k dosiahnutiu cieľa sledovaného článkom 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s čl. 142 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky. Verejnosť konania patrí k ústavným procesným zárukám práva na súdnu a inú právnu ochranu. Princíp verejnosti však nie je absolútnym (verejnosť možno výnimočne vylúčiť v prípadoch ustanovených zákonom - porovnaj čl. 48 ods. 2 druhá veta ústavy); výnimky z tohto princípu sa ale vzťahujú na súdne pojednávanie (prerokovanie), nie však na vyhlásenie rozsudku. Povinnosť verejného vyhlásenia rozsudku je bezvýnimočná. Verejné vyhlásenie rozsudku súvisí s povinnosťou všeobecného súdu upovedomiť o tom účastníkov konania, resp. strany sporu. Účastník konania, resp. strana sporu má právo byť prítomný/á na vyhlásení rozsudku súdu a len on/ona sám/sama sa môže rozhodnúť, či sa tohto zasadnutia zúčastní alebo nezúčastní. Verejné vyhlásenie rozsudku nie je len formálny a samoučelný úkon. Jeho podstata má zásadný význam a spája sa s viacerými procesnoprávnymi dôsledkami. Pri verejnom vyhlásení rozsudku má len ten účastník, resp. strana sporu, ktorý/á bol/a riadne oboznámený/á s časom a miestom

verejného vyhlásenia, možnosť uplatniť svoje procesné práva priznávané mu/jej pri tomto procesnom úkone súdu. Obsahom procesného oprávnenia účastníka, resp. strany sporu pri kontrole súdu vyhlasujúceho rozsudok je predovšetkým jeho oprávnenie preveriť, či bol rozsudok v jeho/jej veci vôbec vyhlásený (to má význam z hľadiska vedomosti, či je súd rozsudkom viazaný, a ak áno, akým rozsudkom - akými konkrétnymi výrokmi). Neprehliadnuteľným oprávnením účastníka, resp. strany sporu je tu právo účastníka, resp. strany sporu oboznámiť sa s tým, v akom zložení súd vyhlásil rozsudok a s akým odôvodnením. Procesný nedostatok súdu pri tomto úkone, v dôsledku ktorého sa poprie samotná podstata verejného vyhlásenia rozsudku (t.j. ak súd niektorého z účastníkov konania vhodným spôsobom o verejnom vyhlasovaní rozsudku nevyrozumie), možno napraviť len tým, že súd, ktorý rozhoduje o opravnom prostriedku, napadnutý rozsudok zruší (Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 12. júla 2012 sp. zn. 3 M Cdo 16/2011).

12. Je nesporné, že žalobkyňa (dovolateľka) nemala vedomosť o dobe, čase a mieste vyhlásenia rozsudku súdu prvej inštancie, a teda objektívne nemala možnosť realizovať svoje procesné právo zúčastniť sa verejného vyhlásenia rozsudku v spore, v ktorom vystupuje ako jedna zo sporových strán. Inak povedané, vyššie uvedeným nesprávnym procesným postupom prvoinštančného súdu došlo k tomu, že žalobkyni bolo znemožnené realizovať jej procesné právo zúčastniť sa verejného vyhlásenia rozsudku v spore, v ktorom vystupuje ako jedna zo sporových strán, teda došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces. Keďže toto zásadné procesnoprávne pochybenie súdu prvej inštancie nebolo odstránené ani odvolacím súdom v rámci odvolacieho konania, dovolaciemu súdu neostala iná možnosť, ako dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu i rozsudok prvoinštančného súdu zrušiť (§ 449 ods. 1, 2 CSP) a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

13. Keďže dovolací súd dospel k záveru, že v prejednávanej spore bola daná prípustnosť a dôvodnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP, prípustnosťou dovolania uplatneného podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP sa už z hľadiska efektívnosti a hospodárnosti konania bližšie nezaoberal.

14. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

15. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

16. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.